

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 14.03.2016 nr 6-1/151052/1601071

Majandus- ja
Kommunikatsiooniministeerium
Harju 11
15072, Tallinn
info@mkm.ee

Ehitusseadustiku pädeva isiku piirang ja kvalifikatsiooni tõendamise nõuded

Lugupeetud härra Michal

Analüüsisin [ehitusseadustiku](#) (EhS) § 25 lg 3 teises lauses sätestatud pädeva isikuna tegutsemise piirangu põhiseaduspärasust. Selle järgi ei või pädev isik samal ajal tegutseda rohkem kui kolme ettevõtja pädeva isikuna. Leidsin, et piirang on põhiseadusega kooskõlas. Edastan avaldajale saadetud vastuse Teile teadmiseks.

Menetluse käigus analüüsisin ka seda, kuidas rakendub pädeva isiku piirang praktikas koostöös pädeva isiku kvalifikatsiooni tõendamise nõuetega (EhS § 24).

Projekteerimise, ehitusprojekti ekspertiisi, ehitusuuringute, ehitise auditi ning omanikujärelevalve erialadel tõendab alates 01.07.2016 ning ehituse erialal alates 01.07.2018 isiku kvalifikatsiooni üksnes haridusel ja töökogemusel põhinev kutseseaduse kohane kutse¹ või muu õigusakti kohane pädevustunnistus.² Neist tähtaegadest alates ei ole enam võimalik erialase teenuse osutamiseks vajalikku kvalifikatsiooni tõendada üksnes hariduse ja töökogemusega, lisaks tuleb taotleda kutse või muu pädevustunnistus. Kutse omamise nõue lisandus toona kehtinud [ehitusseadusesse](#) juba 01.07.2014.³ Kahe-aastast (ehitamise tegevusalal nelja-aastast) üleminekuperioodi ei saa iseenesest pidada ülemäära lühikeseks⁴ ja seega põhiseadusvastaseks. Selle ajaga peaksid seaduse muutumisest puudutatud isikud üldjuhul jõudma oma tegevuse muutunud nõuetega kooskõlla viia.

Menetluse käigus edastas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium teavet kutseseaduse kohase kutsega pädevate isikute kohta. Neil andmetel on 2015. aasta detsembrikuu seisuga kutseseaduse kohane kutse erinevate tegevusalade lõikes tuntavalt alla pooltel ehitusvaldkonna pädevatest isikutest.

¹ Kutseseaduse § 3 p 2 sätestab, et kutse on kvalifikatsioon, mis saadakse kutseeksami sooritamisel ja mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis; sama seaduse § 15 lg 1 järgi on kutse andmine kutset taotleva isiku kompetentsuse kutsestandardis nimetatud nõuetele vastavuse hindamine, mille tulemusena väljastatakse taotlejale kutsetunnistus.

² Vt [ehitusseadustiku ja planeerimiseseaduse rakendamise seaduse](#) § 16.

³ Vastavad nõuded ja üleminekuperiood lisati ehitusseadusesse 01.07.2014 jõustunud [majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse ning korrakaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse muutmise seadusega](#). (vt kuni 30.06.2015 kehtinud ehitusseaduse § 47 ja § 72³)

⁴ Kutse omamise nõude kehtestamisel märgiti eelnõu seletuskirjas: „Kutsepõhisele tegutsemisele üleminekuks ette nähtud üleminekuperioodide pikkused lähtuvad kutse andjate võimekusest tagada kvaliteetne kutsete menetlemine, et vältida kiirustamisest tingitud ebakvaliteetset tööd. Samuti on lähtutud sellest, et üleminekuperioodi pikkus oleks piisav ka valdkonnas tegutsevatele isikutele vajaliku kutse saamiseks.“ – Vt [majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse ning korrakaitseaduse muutmise ja rakendamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri](#), lk 13.

Juhul, kui juulikuuni jäänud aja jooksul nõutud kutse taotlejate hulk oluliselt ei suurene, võib juba eeloleval suvel tekkida olukord, kus paljudel senini pädeva isikuna tegutsenud spetsialistidel seda õigust enam (kuni kutsetunnistuse hankimiseni) ei ole⁵. Tegutsemisõiguslike pädevate isikute nappust võimendab omakorda EhS § 25 lõikes 3 sätestatud pädeva isiku piirang, mille järgi ei või pädev isik samal ajal tegutseda rohkem kui kolme ettevõtja pädeva isikuna.

Nii võib kutse omamise nõue koostoimes pädeva isikuna tegutsemise piiranguga eeloleval suvel tingida praktikas olukorra, kus nõutavalt tõendatud kvalifikatsiooniga pädevaid isikuid ei pruugi jätkuda.

Loomulikult on kõigil ehitusvaldkonnas tegutsevatel pädevatel isikutel kohustus seadust järgida, tagades mh, et nende kvalifikatsioon oleks nõuetekohaselt tõendatud. Seadus andis neile selleks piisava aja. Ka siis, kui uue ehitusseadustiku jõustumisega 01.07.2015 lisandus seadusesse pädeva isikuna tegutsemise piirang, oli pädevatel isikutel veel aasta jagu aega (ehituse tegevusalal kolm aastat), et nõuetele vastav kutse omandada. Ometi selgub ministeeriumi edastatud andmetest, et suur hulk ehitusvaldkonna pädevaid isikuid ei ole kutset omandanud.

Mulle ei ole hetkel teada täpsed põhjused, miks ei ole pädevad isikud vaatamata seaduses sätestatud nõuetele asunud kutset omandama. Mõnede õiguskantsleri poole pöördunud isikute avaldustest⁶ nähtub, et inimestele ei pruugi ehitusvaldkonna tegevusalade jagunemine ja nende tegevusaladele vastavad täpsemad kvalifikatsiooninõuded (EhS § 24 lg 4) piisavalt selged olla. Samuti on võimalik, et inimesed jätavad kutse taotlemise viimasele hetkele. Kutse taotlemine ise võib sõltuvalt kutse andmise korrast (nt sõltuvalt kutsetaotleja kompetentsuse hindamise vormist ja viisist) ilmselt erineva ajamahukusega olla. Seetõttu tõusetub küsimus, kas olukorras, kus kõik nõutava kutseta isikud asuksid 1. juulini 2016 jäänud kuude jooksul kutset taotlema, jõuaksid kutset andvad organid nende taotlusi piisavalt kiirelt menetleda.

Eeltoodu taustal palun Teil hinnata, kas nõuetekohaselt tõendatud kvalifikatsiooniga pädevate isikute nappus võib eeloleval suvel elulise murena kerkida. Juhul kui peate probleemipüstitust põhjendatuks, palun Teil kaaluda, millised sammud võiksid aidata seda leevendada. Näiteks kas võiks abi olla pädevate isikute ja ehitusettevõtjate täiendavast teavitamisest ning kas sellisel juhul jõuaksid kutset andvad organid võimalike soovijate taotlusi menetleda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Lisa (isikuandmeteta): Pädeva isiku piirang ehitusseaduses
Sama: Riigikogu majanduskomisjon

Merike Saarmann 6938414
Merike.Saarmann@oiguskantsler.ee

⁵ Ehitusvaldkonna ettevõtjate jaoks tähendaks see ilmselt seda, et nende teatamiskohustus ei oleks nõuetekohaselt täidetud, s.t nad ei ole teavitanud nõuetele vastavast pädevast isikust (vt majandustegevuse seadustiku üldosa seadus § 15 lg 2 p 4).

⁶ Need on edastatud selgitustaotlustena Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile vastamiseks. Vt nt õiguskantsleri 19.02.2016 kirjaga nr 14-1/160238/1600768 edastatud avaldused; 04.12.2015 kirjaga 14-1/151480/1505412 edastatud avaldus.